Ristõielised, *Brassicaceae*

Toomas Kukk
tomkukk@gmail.com, tel 5189420

Esitluse kasutamine on lubatud isiklikul eesmärgil, taimede õppimisel ja määramisel. Esitluse osaline või täielik edastamine ja levitamine või muul moel kasutamine on viitamata ja autori loata keelatud

PÄRANDKOOSLUSTE KAITSE ÜHING

atlase välitöid toetab

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

salukõdrik, *Alliaria petiolata*

küüslaugulõhnaline, ranniku-salumetsad, Tartus jm

Madal unilook (ussikapsas),
Sisymbrium supinum

Loodusdirektiivi II lisa,
LK 2

Kasvab inimesest mõjutatud aladel (karjäärid, teeservad jne), vaid mõni üksik looduslikum kasvukoht

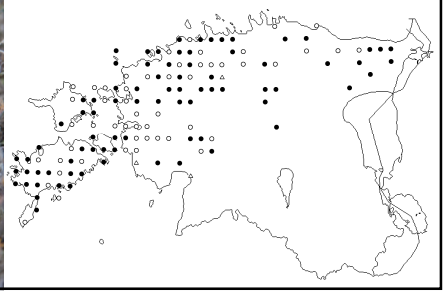

Madal unilook on Euroopa endeem, mujal maailmas teda ei kasva

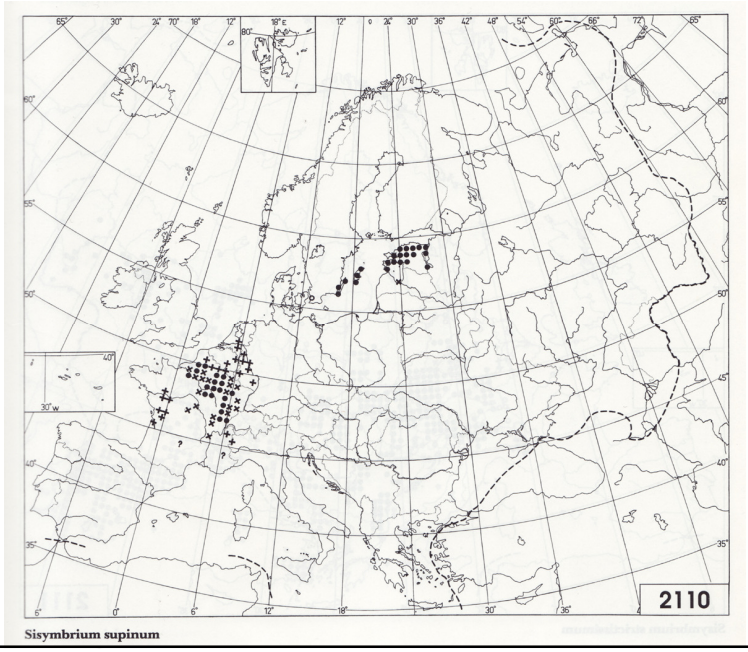

suur unilook, *Sisymbrium altissimum*
ülemised lehed sulgjagused, kõdrad laiuvad. Tavaline tulnuktaim

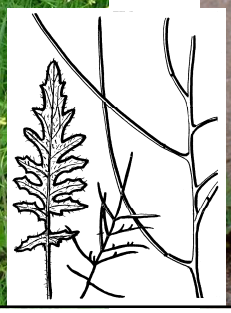

gallia koerasinep, *Erucastrum gallicum*
alumised õied hambuliste kõrglehtede kaenlas. Tavaline tulnuktaim

ida-unilook, *Sisymbrium orientale.* Ülemised lehed terved, keskmised sageli nooljad. Harva tulnukana

harilik unilook
Sisymbrium officinale
kõdrad vastu vart hoiduvad

volga unilook, *Sisymbrium volgense*
püsik. Ülemised lehed terved. Harva tulnukana

karvane unilook, *S. loeselii*
üheaastane. Vars ja lehed karvased

rihu-peenlook, *Descurainia sophia*
lehed kaheli- või kolmelisulgjagused

liiv-merisinep, *Cakile maritima*
lehed sulgjad, lihakad

merikapsas, *Crambe maritima*

sirge harakalatv, *Erysimum strictum.* õieraod tupplehtedest lühemad

põld-harakalatv, *Erysimum cheiranthoides* õieraod tupplehtedest tunduvalt pikemad. ssp. ***altum*** - kaheaastane, 0,5-1,5 m, jõekaldad ja teeservad

haraline harakalatv, *Erysimum repandum*
õieraod 1/2 tupplehe pikkust, viljaraod vilja jämedused. Harva tulnukana

hallikas harakalatv, *E. diffusum*
õieraod tupplehtede pikkused, viljaraod viljast peenemad. Tulnukas

püstkollakas, *Barbarea stricta*
viljaraod püstised. Niisked kasvukohad

Kaarkollakas, *B. vulgaris* ssp. *arcuata*
viljaraod eemale hoiduvad, kõder kaarjas
läänekollakas, *B. vulgaris* ssp. *vulgaris*

sookerss, *Rorippa palustris.* Kroonlehed kahvatukollased, tupplehtede pikkused

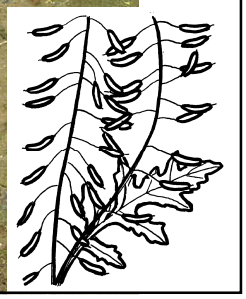

vesikerss, *Rorippa amphibia*
ülemised lehed terved, alumised kuni jagused kõdrakesed munajad

austria kerss
Rorippa austriaca
kõik lehed terved, lehe alusel kõrvakesed, kõdrakesed kerajad. kasvu poolest meenutab vesikerssi haruldane tulnukas (Valga rdtj)

metskerss, *Rorippa sylvestris.* Kõdrad lineaalsed, viljaraod vilja pikkused

kallaskress, *R. x anceps (R. amphibia x sylvestris)*. Kõdrad piklikud, 1/2 rao pikkusest

ürt-allikkerss, *Nasturtium officinale*
vilja poolmed peenikese pikirooga
kroonlehed 3,4-4,5 mm pikad
Eestis vanadel andmetel

mõru jürililL, *Cardamine amara*
vilja poolmed siledad, kroonlehed 5,2-8,8 mm pikad. Tavaline

hammasjuur, *Cardamine bulbifera*

mets-jürililL, *Cardamine impatiens*

kare jürililL, *Cardamine hirsuta*
varrelehti 1-4, selge lehekodarik, tolmukaid 4
Lääne-Eestis paiguti

nõtke jürililL, *Cardamine flexuosa*
varrelehti sageli 5-8, juurmisi mõned
leitud 19. sajandil Saaremaalt (Koltsi)

nõtke jürililL mul köögiaknal loorberipuu potis umbrohuna

aas-jürililL, *Cardamine pratensis*
lehekesed hambutud ja suht rootsutud, õied sageli lillakad

hambune jürililL, *C. pratensis* ssp. *paludosa.* lehekesed hambulised, rootsulised, õied valged ja suuremad

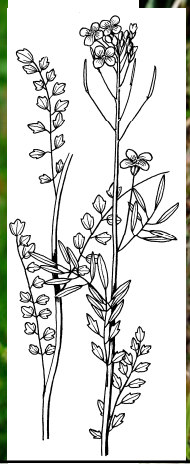

müür-liivsinep, *Diplotaxis muralis*
lehekodarikuga, lehed sügavalt hõlmised
tulnukana, levimas

võõr-liivsinep, *Diplotaxis tenuifolia*
varred lehistunud, lehed sulglõhised, erilise lehekodarikuta. Tulnukana, harva

harilik müürlook
Arabidopsis thaliana
kodarikulehed väheste hammastega, kroonlehed kuni 3,5 mm

rootsi müürlook
Arabidopsis suecica
kodarikulehed hõlmised, kroonlehed 4-5 mm

harilik liivrohi
Cardaminopsis arenosa
kodarikulehed hõlmised, kroonlehed 5,8-8 mm

lehmakapsas, *Turritis glabra*
lehed sinaka kirmega, võib olla karvane

kare hanerohi
Arabis hirsuta
10-30 (75) cm, vars hõredamalt lehistunud, peam lihtkarvane, lehel harunenud karvad

aas-hanerohi
Arabis planisiliqua
20-80 cm, vars tihedalt lehistunud, harunenud karvadega nagu lehedki

harilik sinerõigas, *Isatis tinctoria*

aed-mädarõigas, *Armoracia rusticana*

põld-kapsasrohi, *Brassica campestris*
varrelehed südajad, vart ümbritsevad

süstlehine kapsasrohi, *B. elongata*
lehed terved, varreharud laiuvad. Tulnukas

sarepta kapsasrohi, *Brassica juncea*. Varrelehed ahenenud või väikese rootsuga, sinaka kirmega, kõdrad püstiselt kaldu. Tulnukana harva, ka kultuuris

must kapsasrohi, *Brassica nigra*
Lehed rootsuga, kõdrad hoiduvad vastu vart tulnukana, haruldane

põldsinep, *Sinapis arvensis*
tupplehed rõhtsalt, kõdrad väheste karvadega. Väga sage ↓
NB! sinepitel vilja poolmed 3 pikirooga, kapsasrohul 1 keskrooga

↑ **valge sinep**,
Sinapis alba
kõdrad karvased
Väga haruldane

põldrõigas, *Raphanus raphanistrum*

aedrõigas, *R. sativus*
vahel metsistunult

ida-suitsrohi,
Conringia orientalis
haruldane tulnukas

põld-võõrkapsas, rukola, *Eruca sativa*

harilik öölill, *Hesperis matronalis* vaid õieraod väikeste harunenud karvadega, varred pikkade või lühemate lihtkarvadega

lühikarvane öölill, *Hesperis pycnotricha* varred ja lehed tihedalt lühikeste harunenud karvadega, ülemised lehed istuvad

püsik-sineptõlkjas, *Rapistrum perenne* →
kurd-sineptõlkjas, *Rapistrum rugosum* ↓

harilik tõlkjas, *Bunias orientalis*

hiiretudrik, *Myagrum perfoliatum*

öölevkoi, *Matthiola bicornis*
ilutaim, metsistub ja tulnukana

haruldased tulnukad
õrn korispoor, *Chorispora tenella*
aafrika malkolmia
Strigosella africana

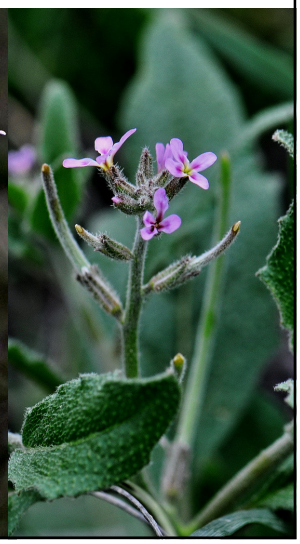

↙ **mets-kuukress**
Lunaria rediviva
LK2

aed-kuukress →
Lunaria annua

Gmelini kilbirohi, *Alyssum montanum* ssp. *gmelinii* LK2. Mitmeaastane, särav ↙

tupp-kilbirohi, *Alyssum alyssoides* kõdrakesed tupplehtedega, tähtkarvased →
liiv-kilbirohi, *A. turkestanicum* tupplehed varisevad, viljad paljad ↘

hall kogelejarohi, *Berteroa incana*
tavaline prahipaikadel, teeservadel jne

kilpfibiigia, *Fibigia clypeata*
haruldane tulnukas

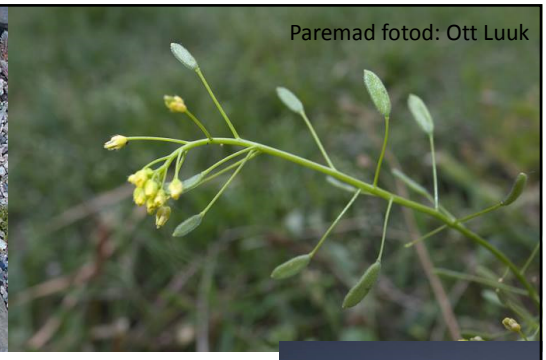

↖ **kuldkevadik**, *Draba sibirica*

↗ **metskevadik**, *Draba nemorosa,* LK 2

← **hall kevadik**, *Draba incana*

→ **müürkevadik**, *Draba muralis* LK2

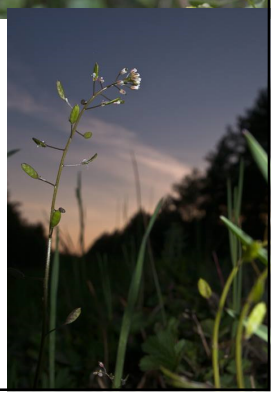

← **harilik varakevadik** *Erophila verna*

kaljukress *Hornungia petrea* LK 2 ↙

väike kivirik, *Saxifraga tridactylites* kivirikulised, *Saxifragaceae* ↓

liivlitrik
Teesdalia nudicaulis
leitud Kolodavitsa külast

harilik hiirekõrv
Capsella bursa-pastoris

põld-litterhein
Thlaspi arvense

randkress, *Lepidium latifolium*
rannavallidel, adrul. Püsik

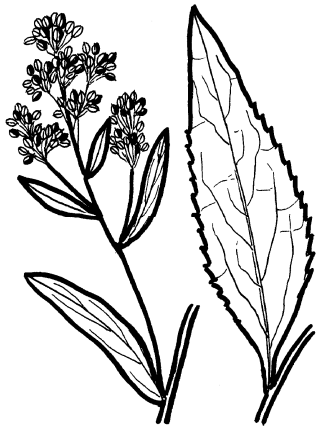

kaeluskress
Lepidium perfoliatum

põldkress
Lepidium campestre

salatkress
Lepidium sativum

haruldased tulnukad, salatkress ka kultuurist metsistunult

haisev kress, *Lepidium ruderale*
alumised varrelehed sulgjalt lõhestunud,
ebameeldiva lõhnaga ←

liivkress, *Lepidium densiflorum* →
alumised varrelehed lõhestumata,
erilise lõhnata. Tulnukas, suht sage

võõrkress
Cardaria draba
(Lepidium draba)

haruldane tulnukas

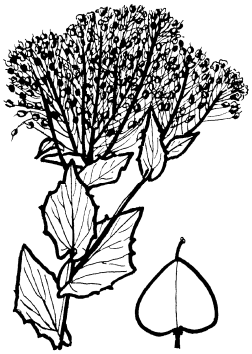

mõru ibeeris, *Iberis amara*
metsistuv ilutaim

lamav teekress, *Coronopus squamatus.* Haruldane tulnukas

vesi-naaskelleht
Subularia aquatica

liivtuder, *Camelina microcarpa*
kupar 4-6 mm pikk ja 2,5-4 mm lai
põldudel ja raudteedel

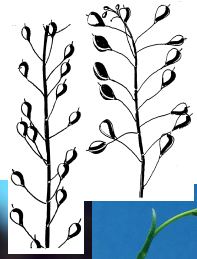

linatuder
Camelina alyssum
vars
väheharunenud,
lehevaene,
suured
kõdrakesed ↓

põldtuder, *C. sativa*
vähekarvane, viljaraag pikk
karvane tuder, *C. pilosa*
rohkekarvane, viljaraag jäme

ürt-merisalat, *Cochlearia officinalis*
Eestis looduslikult leidmata

põld-linnutuder
Neslia paniculata

taani merisalat
Cochlearia danica
LK2